Eduskunta, Hallinto- ja turvallisuusjaosto keskiviikko 27.09.2017 klo 09:00 / HE 106/2017 vp / Asiantuntijapyyntö

Asiantuntijalausunto Fida International ry., ohjelmapäällikkö Ismo Salerto

Asia: HE 106/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018
https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+106/2017

Teema: Luku 24.30 Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Vuoden 2018 kehitysyhteistyömäärärahojen tasoksi arvioidaan tässä talousarvioesityksessä noin 0,38% bruttokansantulosta. Varsinaisen kehitysyhteistyön lisäksi jatketaan kestävän kehityksen mukaisten kehitysmaainvestointien tukemista finanssisijoitusten ja lainojen avulla. Näitä varoja käytetään myös ilmastotoimien rahoitukseen YK:n ilmastosopimuksen mukaisesti. Hallitus pitää pitkän aikavälin tavoitteena kehitysrahoituksen nostamista YK:n tavoitteen mukaiseen 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta. Tälle tavoitteelle tulisi asettaa aikataulu. Vuonna 2014 oltiin jo 0,59 ja nyt pudotus ollut merkittävää. On hyvä huomioida, että talouden kasvu pudottaa tätä bktl-osuutta, mutta talouskasvun puitteissa luulisi olevan mahdollista nostaa myös kehitysrahoitusta, jotta esim. ohjelmatukijärjestöjen tukea voitaisiin lisätä suhteessa talouskasvuun.

Kehitysyhteistyön ja -politiikan toimeenpano kohdentuu Suomen kehityspolitiikan arvojen ja periaatteiden sekä painopistealueiden edistämiseen. Suomen kehityspolitiikka on ihmisoikeusperustaista. Suomi edistää kehityspolitiikkaansa entistä tavoitteellisemmin sekä kahdenvälisten että monenkeskisten kumppaniensa kanssa. Suomen rahallista panostusta keskitetään erityisesti niiden toimijoiden tueksi, jotka parhaiten edistävät Suomen painopisteitä. Lähestymistapa on loogista ja ymmärrettävää, mutta on hyvä varmistaa, että toimijatahot ovat myös näiden periaatteiden ja painopisteiden kärjellä menossa kehitysmaihin eikä oman ensisijaisen hyödyn tavoittelemiseksi. Järjestöt, jotka ovat voittoa tavoittelemattomia ja joiden toiminnan tarkoitus jo lähtökohtaisesti on tukea kehitysmaita kehitysprosessien tuloksellisuudessa, pystyvät kohdentamaan Suomen painopisteiden mukaisesti kehitystavoitteita samalla tuntien paikallisen toimintaympäristön ja soveltuvuuden.

Kehityspoliittisten painotusten lisäksi mainittu ilmastonmuutoksen torjuminen, tytöt ja naiset ja tasa-arvo, vähemmän kehittyneissä maissa. Ympäristöasiat saavat paljon painoarvoa, joka on kestävän kehityksen kannalta elintärkeää, mutta ei juuri puhuta rauhanrakentamisesta, jonka painoarvo kasvaa konfliktiherkässä ympäristössä. *Ennaltaehkäisy, hätäapu, jälleenrakennus ja pitkäjänteinen kehitys pitää nähdä yhtenä kokonaisuutena, kuten talousarvion selvitysosa toteaa.* Tätä on pitkään pidetty esillä ja eri rahoitusinstrumenttien yhteensopivuutta jatkumoajattelun toteuttamiselle käytännössä tulee selkeyttää.

”Humanitaarisiin tarpeisiin reagoidaan nopeasti ja rahoitus kohdennetaan sinne, missä tarve on suurin. Humanitaarisen avun kokonaistaso säilyy merkittävänä. Pakolaisten lähtö- ja kauttakulkumaille osoitetaan myös lisää kehitysyhteistyörahoitusta.” Tässä linjauksessa huomioitavaa on, että kehitysyhteistyörahoitusta kehitysmaihin ohjataankin pakolais- ja turvapaikanhakijoiden aiheuttamien

kustannusten kattamiseen saapumismaissa. Tässä mallissa kehitysyhteistyövaroja siirretään kehitysmailta Euroopan maille. *Kuitenkin kansalaisjärjestöjen kautta kanavoitava humanitaarisen avun rahoitus pienenee 10-15%. Suomi pyrkii varmistamaan, että humanitaariset toimijat ottavat haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset paremmin huomioon, jota järjestöt ovat toteuttaneet jo aikaisempina vuosina ja olleet innovatiivisina kehittäjinä esimerkiksi vammaisten henkilöiden avustamisessa.*

Kehitysyhteistyörahoituksella vastataan Suomen kansainvälisiin ilmastorahoitussitoumuksiin. Toiminnassa tähdätään ilmastonmuutoksen hillintään, samoin kuin siihen sopeutumisen ja varautumisen tukemiseen. Ilmastohankkeina tulee nähdä energiatehokkuuden parantaminen jo ruohonjuuritasolla. Suuret ilmastopoliittiset agendat tulisi olla sopimusmaiden omien ilmastohankkeiden rahoitukseen vaikuttavia, mitä perustellaan ilmastomuutoksen minimoimisella ja siten kerrannaisvaikutuksilla kehitysmaihin, mutta tulee tehdä muulla kuin kehitysyhteistyömäärärahalla.

Tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta on syytä painottaa, varsinkin LDC-maiden omiin kehitystavoitteisiin nähden, jotka ovat Suomen tavoitteiden kanssa linjassa. Myös on hyvä huomioida CSO EVA-11 evaluoinnin suositukset Ulkoministeriölle ja järjestöille rahoitusinstrumenttien kehittämiseen ja ohjeistamiseen.